

Littafin Daniyel - Lamba Arba'in

Bulrus

Jeff Pippenger

2024-01-04

Daniel sura ta ɗaya, sa'ad da aka ɗora ta a kan Daniel sura ta huɗu, tana wakiltar tarihin mala'ika na fari da na biyu, daga 1798 zuwa 1844. A cikin wannan tarihin an buɗe littafin Daniel, kuma ɓangaren da aka buɗe shi ne surori na bakwai, takwas da tara. “Layi bisa layi,” sura ta ɗaya, ta huɗu, sa'an nan kuma ta bakwai zuwa ta tara, suna misalta tarihin motsin Millerite na mala'ika na fari.

A cikin wannan tarihi (1798 zuwa 1844), an kafa muhimman gaskiyoyin Adventism, kuma a ƙarshe aka wakilta waɗannan gaskiyoyin a kan taswirar majagaba ta 1843. Siffar Nebukadnezzar ta Daniyel sura ta biyu tana a kan taswirar. Wahayin Daniyel bakwai da takwas suna a kan taswirar. An wakilta “na kullum” na sura ta takwas, haka kuma “sau bakwai” na Lawiyawa ashirin da shida. Masifun nan uku na Musulunci, kamar yadda aka wakilta su a Ru'ya ta Yohanna sura ta tara, suna nan. Allah ya yi gargadi sau da yawa cewa za a kai wa waɗannan muhimman gaskiyoyi hari.

“Bari waɗanda suke tsayawa a matsayin masu tsaro na Allah a kan ganuwar Sihiyona su zama mutane masu iya hango hatsarori tun kafin su iso ga jama'a,—mutane masu iya bambance tsakanin gaskiya da kuskure, adalci da rashin adalci.

“An bayar da gargadi: Kada a bari wani abu ya shigo da zai girgiza tubalin bangaskiyar nan da muke ta gini a kai tun lokacin da sakon ya zo a 1842, 1843, da 1844. Na kasance cikin wannan saƙo, kuma tun daga wancan lokaci nake tsaye a gaban duniya, mai aminci ga hasken da Allah ya ba mu. Ba mu da niyyar janye kafafunmu daga kan dandalin da aka sa su a kai ba, yayin da kowace rana muke neman Ubangiji da addu'a ta gaskiya da zafin rai, muna neman haske. Kuna tsammani zan iya watsar da hasken da Allah ya ba ni? Ya kamata ya kasance kamar Dutsen Zamani. Shi ne yake yi mini jagora tun lokacin da aka ba ni shi.” Review and Herald, Afrilu 14, 1903.

Aikin mutumin da ke share datti, wanda za a cika tare da sa hannun mutanen Allah na kwanaki na ƙarshe, Ishaya ma ya wakilta, sa'ad da yake bayyana mutanen kwanaki na ƙarshe da kuma aikin da aka kira su su yi, domin an ƙaddara tushe su kasance an binne su da kuskure kafin kwanaki na ƙarshe su iso.

Kuma waɗanda za su fito daga gare ka za su sāke gina tsofaffin kufan halaka; za ka ɗaga harsasan zamanai masu yawa; kuma za a kira ka, Mai gyaran gihin, Mai maido da hanyoyin da za a zauna a cikinsu. Ishaya 58:12.

“Daɗaɗɗun kufai,” yana nufin gaskiyoyin koyarwa da suke da alaƙa da ikonai biyu masu hallakarwa, wato na arna da na papanci. Waɗannan ikonai biyu masu hallakarwa—na arna wanda papanci ya biyo baya—su ne William Miller ya yi amfani da su a matsayin tsarin fahimtarsa ga kowace annabci da ya gabatar.

Za su sāke gina kufan dadafɗu, za su tā da wuraren hallaka na dā, kuma za su gyāra biranen da suka lalace, hallakar tsara-tsara masu yawa. Ishaya 61:4.

Tsarin annabci da aka wakilta a matsayin ginin tsari, shi ne tarihin da dangantakar waɗānnan iko biyu. Maido da “hanyoyin zama a cikinsu,” shi ne maido da ginin tsarin Miller, wanda aka wakilta a mafarkinsa ta aikin mutumin da ke goge fasa da burushi. Ishaya ya yi amfani da misalin tarihin Ezra da waɗānda suka komo daga Babila suka kuma gyara Urushalima, domin ya bayyana maido da rusassun wurare na dā.

Tun daga zamanin kakanninmu har zuwa yau mun kasance cikin babban laifi; saboda muguntar ayyukanmu kuwa, mu, sarakunanmu, da firistocinmu, an ba da mu cikin hannun sarakunan kasashe, ga takobi, ga bauta, ga ganimi, da kuma ga kunyatar fuska, kamar yadda yake a yau. Yanzu kuma, na dān kankanan lokaci, an nuna mana alheri daga wurin Ubangiji Allahnmu, domin a bar mana ragowa su tsira, kuma a ba mu kusa a cikin tsattsarkan wurinsa, domin Allahnmu yā haskaka idanunmu, yā kuma ba mu dān farfadowa a cikin bautarmu. Gama mu bayi ne; duk da haka Allahnmu bai yashe mu ba a cikin bautarmu, sai dai ya shimfiɗa mana jinkai a gaban sarakunan Farisa, domin yā ba mu farfadowa, yā sāke kafa gidan Allahnmu, yā gyara kufayensa, kuma yā ba mu katanga a Yahuza da Urushalima. Ezra 9:7–9.

Ezra da waɗānda suka gyāra Urushalima suna wakiltar “raguwar” nan da suke masu maido da hanyoyin da za a zauna a cikinsu, su ne kuma waɗānda suke cika aikin a cikin mahallin addu’ar Littafin Firistoci ta ashirin da shida, wadda Ezra ya ambata cewa, “tun daga kwanakin kakanninmu muka kasance cikin babban laifi har zuwa yau; kuma saboda muguntar ayyukanmu aka ba mu, mu da sarakunanmu da firistocinmu, ga hannun sarakunan kasashe, ga takobi, da kama zuwa bauta, da ganimi, da kunyatar fuska.” “Ranar” da yake nufi ita ce “ranar” da “raguwar” kwanakin karshe za su maido da hanyoyin da za a zauna a cikinsu.

Ragowar Ezra su ne shaidu biyun nan da za a ta da su daga matattu a karshe kwana uku da rabi, kuma suna cika addu’ar Lawiyawa ashirin da shida, kamar yadda Daniyel ya bayyana a sura ta tara. Sa’ad da Ezra da abokan aikinsa suka komo daga zaman bauta suka kuma sāke gina Urushalima, sun zama misali na aikin maido da jauharin Miller, wato aikin maido da gaskiyoyin tushe na Miller. Saboda wannan dalili, fahimtar tsari na aikin Miller abu ne mai muhimmanci kwarai.

“Manzanni sun yi gini a kan tabbataccen harsashi, wato Dutsen Zamani. Zuwa ga wannan harsashi suka kawo duwatsun da suka fasa daga duniya. Ba tare da cikas ba ne magina suka yi aiki. An mai da aikinsu mai matuƙar wuya kwarai saboda adawar maƙiyan Almasihu. Dole suka yi gwagwarmaya da tsattsauran ra’ayi, son zuciya, da kiyayyar waɗānda suke gini a kan harsashi na farya. Da yawa daga cikin waɗānda suka yi aiki a matsayin maginan ikkilisiya za a iya kwatanta su da maginan katanga a zamanin Nehemiya, waɗānda aka rubuta game da su cewa: ‘Su kuwa waɗānda suke gina katangar, da waɗānda suke daukar kaya, tare da waɗānda suke lodi, kowa da hannu ɗaya yana aiki a aikin, da ɗaya hannun kuma yana riƙe da makami.’ Nehemiya 4:17.” Ayyukan Manzanni, 596.

A cikin duka sassan Ishaya, aikin shi ne a daga harsashai da kufaiƙe-kufaiƙen tsara masu yawa. Ishaya yana bayyana wani aiki na ruhaniya da aikin zahiri ya kasance misalinsa. Ya kamata a

kiyaye harsashan, amma a maimakon haka daga baya an rufe su gaba daya da harsashi na karya na duwatsu masu daraja na jabun kwaikwayo. Waɗanda Ishaya ya nuna suna maido da muhimman gaskiyoyin tushe na Millerites ne, ba tubali da duwatsu na zahiri ba. Alamar waɗannan gaskiyoyin ita ce tsarin Miller na ikonai biyu masu hallakarwa waɗanda suka tattake Wuri Mai Tsarki da runduna har “lokuta bakwai.”

Ana wakiltar wannan aikin maidowa da tayar da “tushe-tushe” da “kango na karni da yawa,” kuma yana wakiltar aikin annabci na maido da muhimman gaskiyoyi ta wurin tsarin da ke kawo layi bisa layi na annabci, kaɗan daga nan kuma kaɗan daga can. Aikin sake kafa tushe-tushe da kango shi ne aikin gabatarwa da kare asalin gaskiyoyin da aka wakilta a kan taswirorin majagaba na 1843 da 1850, waɗanda su ne alluna biyu na Habakkuk sura ta biyu. Kuma ana cika aikin ta wurin tsarin ruwan sama na karshen zamani na “layi bisa layi”. Shi ne aikin komawa ga tsoffin hanyoyi na Irmiya a cikin gardamar waɗanda suke so su ɗaukaka tushen karya, kamar yadda aka wakilta ta wurin duwatsu masu daraja na karya a mafarkin Miller.

“Maƙiyi yana ƙoƙarin karkatar da tunanin ‘yan’uwanmu maza da mata daga aikin shirya mutane su tsaya a waɗannan kwanaki na ƙarshe. Karyace-karyacensa an tsara su ne domin su janye tunani daga haɗurra da kuma ayyukan wajibi na wannan lokaci. Suna ɗaukar hasken da Almasihu ya zo daga sama domin ya ba Yohanna saboda mutanensa kamar ba kome ba. Suna koyar da cewa al’amuran da suke gab da fuskantarmu ba su da isasshen muhimmanci da za a ba su kulawa ta musamman. Suna warware gaskiyar da ta samo asali daga sama, kuma suna ƙwace wa mutanen Allah abin da suka taɓa fuskanta a baya, suna ba su a maimakonsa wata ilimin karya.

“‘Ga abin da Ubangiji ya ce, Ku tsaya a kan hanyoyi, ku duba, ku kuma tambaya game da tsofaffin hanyoyi, inda hanya mai kyau take, ku yi tafiya a cikinta.’ Irmiya 6:16.

“Kada wani ya nemi yayyage tubalan tushen bangaskiyarmu—tushen da aka kafa a farkon aikinmu ta wurin nazarin Kalma cikin addu’a da kuma ta wurin wahayi. A kan waɗannan tushe muka kasance muna ginawa cikin shekaru hamsin da suka gabata. Mutane za su iya ɗauka cewa sun gano wata sabuwar hanya kuma za su iya kafa tushen da ya fi ƙarfi fiye da wanda aka riga aka kafa. Amma wannan babban ruɗu ne. Ba wani mutum da zai iya kafa wani tushe dabam sai wanda aka riga aka kafa.”

“A ɗa mutane da yawa sun yunkura wajen gina sabon bangaskiya, wajen kafa sabbin ƙa’idoji. Amma har yausha ginin nasu ya tsaya? Ba da daɗewa ba ya rushe, gama ba a kafa shi a bisa Dutsen nan ba.

“Ashe, almajirai na farko ba su daɗe suna fuskantar maganganun mutane ba? Ashe, ba dole ne su saurari koyarwar karya ba, sa’an nan kuma, bayan sun yi dukan abin da ya wajaba, su tsaya daram, suna cewa: ‘Gama ba mai iya sa wani harsashi dabam sai wanda aka riga aka sa ba?’ 1 Korintiyawa 3:11.”

“Saboda haka ya wajaba mu rife farkon tabbacin bangaskiyarmu da ƙarfi har zuwa ƙarshe. An aiko da kalmomi na iko daga wurin Allah da kuma Almasihu zuwa ga wannan jama’a, suna fitar da su daga duniya, batu bayan batu, zuwa cikin haske bayyananne na gaskiyar wannan

zamani. Da leɓɓa da aka taɓa da wuta mai tsarki, bayin Allah sun yi shelar saƙon. Furucin Allah ya sa hatiminsa a kan sahihancin gaskiyar da aka yi shela game da ita.” Testimonies, juzu’i na 8, 296, 297.

“Aikin shirya mutane su tsaya a kwanaki na ƙarshe,” shi ne aikin da yake da alaƙa da annabce-annabce guda biyu na Ezekiyeɓ a sura ta talatin da bakwai. Ana isar da saƙo ta baƙin muryar Ishaya a jeji, kuma saƙon farko na Ezekiyeɓ yana tattara waɗanda suka mutu a kan titin birnin Saduma da Masar na kwana uku da rabi. Sa’an nan kuma suka gane cewa sun kasance cikin lokacin jinkirin da ke cikin misalin budurwai goma na Matiyu. Sa’an nan kuma suka ji kiran da aka ba Irmiya na rarrabe abin daraja daga abin banza idan suna so su komo. Haka kuma suka gane cewa addu’ar Daniyeɓ a sura ta tara gaskiya ce ta yanzu. Saboda haka, idan kuma lokacin da suka zaɓi komowa ta wurin karɓa da cika sharuɗɗan bishara, sai su karɓi saƙo na biyu na Ezekiyeɓ, su tsaya a ƙafafunsu a matsayin runduna mai ƙarfi.

“Aikin shirya wata al’umma domin su tsaya a kwanaki na ƙarshe” ana cika shi ne ta hanyar tsarin ruwan sama na ƙarshe na “layi bisa layi.” Wannan aiki ya ƙunshi aikin mayar da gaskiyoyin Milleriyawa da ake wakiltar a kan jadawalan majagaba na 1843 da 1850. Waɗannan jadawalan biyu su ne alluna biyu na Habakkuk, kuma ya kamata a dɔra su ɗaya a kan ɗaya (layi bisa layi), kuma ta haka jadawalan biyu suna wakiltar muhimman gaskiyoyin tushe da za a mayar a kwanaki na ƙarshe ta wurin mutumin goga ƙura.

Sa’ad da aka haɗa su wuri guda, layi bisa layi, suna bayyana kuskuren da yake cikin taswirar 1843, wanda daga baya aka gyara a cikin taswirar 1850. Sa’ad da aka ɗauke su a matsayin tebur guda ɗaya (layi bisa layi), sai su wakilci duka kwarewar mutanen Allah da kuma ɓoyayyen tarihin tsawoyi bakwai, gama tare suna bayyana baƙin ciki na farko, lokacin jinkiri, Kiran Tsakar Dare, da 22 ga Oktoba, 1844, da babban baƙin ciki.

Abin da yake tarihin ɓoye na tsawarori bakwai shi ne baƙin cikin farko, Kiran Tsakar Dare, da babban baƙin ciki. Shi ne ginin gaskiya, gama gaskiya ta ta’allaka ne a kan kasancewar harafin farko da na ƙarshe na kalmar Ibrananci “gaskiya” iri ɗaya ne, kamar yadda baƙin cikin farko da na ƙarshe na wannan tarihin suke. Harafi na tsakiya, wato na goma sha uku, alama ce ta tawaye, kamar yadda yake wakiltuwa a cikin waɗanda suka ƙi saƙon Kiran Tsakar Dare. Jadawalai biyun idan aka haɗa su tare suna ba da shaidu biyu ga gaskiyoyin annabci na Milleriyawa waɗanda mutumin goga mai ƙura zai maido da su, amma kuma suna bayyana ƙwarewar da take wakiltar ƙwarewar dubu ɗari da arba’in da huɗu.

Waɗanda aka kira su zama alama (ɗari da arba’in da huɗu da dubu) sun fuskanci baƙin cikinsu na farko a ranar 18 ga Yuli, 2020, sannan kuma a cikin Yulin 2023, aka gabatar musu da saƙo daga wata murya mai kira a cikin jejin. Muryar tana kiran su su komo.

A wannan mataki ne a cikin ɓoyayyen tarihin tsāwa bakwai za a bayyanar da tawaye, gama alamar hanya ta gaba ita ce lokacin da mutumin goga datti ya tattara jauharai ya jefa su cikin akwatin adanawa. Sa’an nan kuma sai su yi haske sau goma fiye da ɗā. A wannan lokaci ne aka farkar da Miller. Sa’ad da budurwai (Miller) suka farka, ya riga ya makara. Maido da kufai na tsararraki masu yawa aiki ne da shaidu biyun dole su shiga cikinsa. Ana aiwatar da wannan aiki yanzu.

Tsarin annabce-annabcen William Miller, kamar yadda wahayin Kogin Ulai ya wakilta, na Daniel surori bakwai, takwas, da tara, shi ne iko biyu masu lalatarwa na arna da na papanci; kuma tsarin Future for America kuwa shi ne arna (macijin), sannan papanci (dabbar), da Furotestananci mai ridda (annabin karya). Mabudin da yake tabbatar da duka waɗannan tsare-tsare shi ne rubuce-rubucen manzo Bulus. Manzo Bulus shi ne muryar annabci da ta haɗa Isra'ila ta dā da Isra'ila ta ruhaniya. Kafin tubarsa, sunan Bulus shi ne Saul, wanda yake nufin “zaɓaɓɓe” ko “wanda aka gabatar.”

An zaɓi Bulus (aka zaɓe shi) ya zama manzo zuwa ga Al'ummai, kuma an zaɓe shi, a cikin sauran abubuwa, saboda fahimtarsa ta Tsohon Alkawari. Da yake ya rubuta mafi yawan Sabon Alkawari, babu wani daga cikin marubutan Sabon Alkawari da ya mallaki fahimtar Tsohon Alkawari kamar yadda Bulus ya yi. An zaɓe shi ya jagoranci wajen gabatar da bishara ga Al'ummai, amma kuma an zaɓe shi ya kafa dangantakar tarihohin annabci na Tsohon Alkawari da tarihin annabci da ya biyo bayan lokacin gicciye. Ba tare da shaidar Bulus ba, fahimtar annabci ta Milleriyawa, da kuma ta Future for America, ba za ta kasance ba sam. A cikin wannan tarihin dai inda aka sake Isra'ila ta zahiri daga matsayin mutanen da Allah ya zaɓa, an zaɓi Bulus ya bayyana cewa tsohuwar Isra'ila, ko da yake a lokacin an raba ta da Allah, alama ce ta tarihin annabci na Isra'ila ta ruhaniya. Muhimman ka'idodin annabci na kungiyoyin mala'ika na fari da na uku sun ta'allaka ne da farko bisa ga rubuce-rubucen manzo Bulus.

Saboda wannan dalili, za mu yi la'akari da wasu daga cikin ka'idodin annabci da Bulus ya bayyana waɗanda suka yi tasiri ga sakon Millerites, wanda aka shimfiɗa a cikin tsarin iko biyu masu hallakarwa; kuma, a yin haka, za mu kuma yi la'akari da yadda waɗannan ka'idodin suke tasiri a kan tsarin iko uku masu hallakarwa.

Bugu da kari, 'yan'uwa, ba na so ku kasance cikin jahilci, cewa dukan kakanninmu sun kasance karkashin gajimare, kuma duka suka ratsa ta cikin teku; kuma duka aka yi musu baftisma zuwa ga Musa cikin gajimaren da cikin teku; kuma duka suka ci abinci na ruhaniya guda ɗaya; kuma duka suka sha abin sha na ruhaniya guda ɗaya: gama sun sha daga wannan Dutsen ruhaniya wanda ya bi su: kuma Dutsen nan shi ne Almasihu. Amma da yawa daga cikinsu Allah bai ji daɗinsu ba: gama aka hallaka su a jeji. To, waɗannan abubuwa sun zama misalanmu, domin kada mu yi kwaɗayin mugayen abubuwa, kamar yadda su ma suka yi kwaɗayi. Kada kuma ku zama masu bautar gumaka, kamar yadda waɗansu daga cikinsu suka kasance; kamar yadda yake a rubuce yake cewa, Mutanen suka zauna domin su ci su sha, suka kuma tashi domin su yi wasa. Kada kuma mu yi fasikanci, kamar yadda waɗansu daga cikinsu suka yi, har mutum dubu ashirin da uku suka faɗi a rana guda. Kada kuma mu gwada Almasihu, kamar yadda waɗansu daga cikinsu su ma suka gwada shi, kuma macizai suka hallaka su. Kada kuma ku yi gunaguni, kamar yadda waɗansu daga cikinsu su ma suka yi gunaguni, kuma mai hallakarwa ya hallaka su. To, dukan waɗannan abubuwa sun faru da su domin su zama misalai: kuma an rubuta su domin gargadinmu, mu waɗanda karshen duniya ya riske mu. 1 Korintiyawa 10:1–10.

A cikin gajerun ayoyi goma, Bulus ya bayyana cewa an yi wa al'adar baftisma kwatanci a cikin ketare Bahar Maliya, cewa Dutsen da ya bi Isra'ila ta dā “Dutse na ruhaniya” ne, kuma cewa shi ne

Almasihu. Ya kuma bayyana cewa Isra'ila ta dā ta kasance abin misali ga waɗanda suke rayuwa a kwanaki na ƙarshe. Wannan nassi gargadi ne, kuma wannan nassi batu ne na jayayya tsakanin waɗanda suke tsayawa ga gaskiya da waɗanda suke hamayya da gaskiya. Masanan tauhidin Adventist suna koyar da cewa Bulus yana kawai bayyana ne cewa tarihin Isra'ila ta dā yana nuna darussa na dabi'a da ya wajaba waɗanda suke rayuwa a kwanaki na ƙarshe su fahimta, amma suna nacewa cewa Bulus bai bayyana cewa tarihin Isra'ila ta zahiri za a maimaita shi a zahiri ta wurin Isra'ila ta ruhaniya ba. Sister White sau da yawa tana amfani da wannan nassi domin tabbatar da ainihin abin da Bulus yake nufi.

“Kowanne daga cikin annabawan dā ya yi magana ƙasa da nashi zamani fiye da namu, domin annabcin da suka yi yana da ƙarfi a gare mu. ‘Yanzu kuwa dukan waɗannan abubuwa sun faru a kansu domin su zama misalai: kuma an rubuta su domin gargadinmu, mu da ƙarshen duniya ya riske mu.’ 1 Korintiyawa 10:11. ‘Ba domin kansu ba, amma dominmu suka yi hidimar waɗannan abubuwa, waɗanda yanzu aka ba ku labarinsu ta bakin waɗanda suka yi muku wa’azin bishara da Ruhu Mai Tsarki wanda aka aiko daga sama; waɗannan abubuwa kuwa mala’iku suna marmarin su leƙa cikinsu.’ 1 Bitrus 1:12....”

“Littafi Mai Tsarki ya tara taskokinsa, ya kuma dāure su wuri guda domin wannan tsara ta ƙarshe. Dukan manyan al’amura da muhimmann ayyuka na tarihin Tsohon Alkawari sun kasance, kuma suna ci gaba da maimaita kansu a cikin ikkilisiya a waɗannan kwanaki na ƙarshe.” Selected Messages, littafi na 3, 338, 339.

“Manyan al’amura da manyan mu’amaloli masu tsarki na tarihin Tsohon Alkawari sun kasance, kuma suna ci gaba da maimaita kansu a cikin ikilisiya a waɗannan kwanaki na ƙarshe,” haka Sister White ta taƙaita ma’anar Bulus a cikin ayoyin. A yunkurin rusa yadda Bulus ya bayyana Isra'ila ta dā a matsayin abin kwatanci da ke nuna tarihin Isra'ila ta zahiri, Shaidan ya ƙaddamar da manyan hare-hare guda biyu a kan wannan ƙa’idar annabci. Na farko, wanda na riga na ambata, shi ne da’awar cewa Bulus kawai yana nuna cewa waɗannan tarihoji suna wakiltar darussa na dabi'a ne. Wannan koyarwar ƙarya rabin-gaskiya ce, kuma rabin-gaskiya ba gaskiya ba ce ko kaɗan. Gaskiya ne cewa darussan dabi'a da za a iya ciro daga tarihin Isra'ila ta dā suna domin amfanin waɗanda ke rayuwa a kwanaki na ƙarshe, amma sa’ad da ake amfani da hakan don musun cewa waɗannan tarihoji su ma kwatanci ne na abubuwan da za a maimaita, sai ya zama rabin-gaskiya, wadda aka tsara domin musun gaskiya.

“Yanzu albarka ko kuwa la’ana tana gaban mutanen Allah—albarka idan suka fito daga duniya suka keɓantu, su kuma yi tafiya a cikin hanyar tawali’u da biyayya; kuma la’ana idan suka haɗa kansu da masu bautar gumaka, waɗanda suke take manyan haƙƙokin sama. An rubuta zunubai da mugayen ayyukan Isra'ila mai tawaye, kuma an gabatar mana da hoton a matsayin gargadi cewa idan muka kwaikwayi misalinsu na saɓo muka kuma kauce daga Allah, lalle za mu fāɗi kamar yadda su ma suka fāɗi. ‘To, dukan waɗannan abubuwa sun faru da su domin su zama misalai: kuma an rubuta su domin gargadinmu, a kanmu waɗanda iyakar zamani ta riske su.’” Testimonies, juzu’i na 1, 609.

Ba za a yi amfani da wata gaskiya domin a musanta wata gaskiya ba, domin idan aka yi haka, ana mai da gaskiyar Allah ƙarya.

“Kada a sa wata magana guda ta Mai Ceto ta rushe wata.” The Great Controversy, 371.

Koyarwar cewa tarihin Isra’ila ta dā yana wakiltar darussan dābi’a kaḍai, malaman tauhidi na Adventist sukan yi amfani da ita sau da yawa domin su rushe Kalmar annabcin Allah, kuma tana ḍaya daga cikin rabin-gaskiyoyin da aka haḍa a cikin abincin tatsuniyoyi da aka shirya domin a ruḍi mutanen Allah su karbi karya, kuma karya da suke karba an bayyana ta a cikin rubuce-rubucen manzo Bulus.

Wani babban hari kuma a kan ka’idar cewa tarihin Isra’ila ta dā yana misalta tarihin Isra’ila ta zamani, ’yan Jesuit ne suka kirƙira shi a lokacin tarihin Gyarawar-Katolika ta martani, kuma ya ƙunshi amincewa da ra’ayin cewa tarihin Isra’ila ta dā yana maimaituwa. Karya Jesuit ita ce, ana maimaita tarihin a zahiri ne, ba a ruhance ba. An kirƙiri wannan karya a matsayin hanya ta hana fahimtar cewa fafaroma na Roma shi ne maƙiyin Almasihu na annabcin Littafi Mai Tsarki, gama wannan koyarwar tana yarda da gaskiyar cewa akwai maƙiyin Almasihu a kwanaki na ƙarshe, amma tana jayayya cewa maƙiyin Almasihun yana wakiltuwa ne da iko na zahiri, ba iko na ruhaniya ba. Karuwar nan a Ru’ya ta Yohanna sha bakwai, wadda take da rubutun asirin Babila a goshinta, to, a haka za ta zama karuwa ce da ta tashi a ƙasar Babila ta zahiri, wadda a yau ita ce Iraki.

“Wadanda suka ruḍe cikin fahimtarsu game da Kalmar, wadanda suka kasa ganin ma’anar magabcin Almasihu, lalle za su sanya kansu a gefen magabcin Almasihu.” Kress Collection, 105.

Fafaroma mutum ne na zahiri, yana wakiltar iko na zahiri (Ikilisiyar Katolika), amma a annabce an ayyana shi da ƙungiyarsa ta wurin Babila ta zahiri, kuma za a iya gane su daidai ne kaḍai sa’ad da aka bayyana batun magabcin Almasihu a matsayin cika ruhaniya ta misali na zahiri. Bulus ya nuna cewa Isra’ila ta zahiri tana kwatanta Isra’ila ta ruhaniya, amma wannan ba sabuwar gaskiyar annabci ba ce da ya gabatar, domin fahimtarsa gaba ḍaya ta ta’allaka ne bisa Tsohon Alkawari, kuma a can ne shaidarsa take kafuwa.

Ga abin da Ubangiji, Sarkin Isra’ila, da Mai-fansarsa, Ubangijin rundunoni, ya ce: Ni ne na fari, ni ne na ƙarshe; ban da ni kuwa babu wani Allah. Wane ne kuma, kamata, da zai yi kira, ya bayyana shi, ya kuma tsara shi a gabana, tun da na kafa mutanen dā? Kuma abubuwan da suke zuwa, da wadanda za su zo, bari su bayyana musu su. Kada ku ji tsoro, kada kuma ku firgita: ban gaya muku ba tun wancan lokaci, ban kuwa bayyana shi ba? Ku ne ma shaiduna. Akwai wani Allah ban da ni? I, babu wani Allah; ban san ko ḍaya ba. Ishaya 44:6–8.

An na kira mu mu zama shaidun Almasihu, kamar yadda Bulus ya kasance, cewa Alfa da Omega ya naḍa ba Isra’ila ta dā kaḍai ba, amma dukan mutanen dā na Littafi Mai Tsarki a matsayin alamomi domin su nuna “abubuwan da za su auku,” ga wadanda suke rayuwa a kwanakin ƙarshe. Bulus ƙwararre ne a kan Tsohon Alkawari, kuma an tashe shi ne domin ya zama mahadin annabci tsakanin tsarin zamanin Isra’ila ta zahiri da ta ruhaniya. Rubuce-rubucensa ne suka shirya da wadanda suka fahimci ƙaruwa ta ilimi a lokacin ƙarshe a shekara ta 1798, da kuma a shekara ta 1989.

Babila ta dā ta zahiri, tsoffin 'ya'yan gabas, tsohuwar Masar, tsohuwar Girka, da tsohuwar daular Mediya da Farisa alamu ne na ikokin ruhaniya a ƙarshen duniya. Tsofaffin alamu su ne na zahiri waɗanda suke gabata, kuma suna wakiltar, na ruhaniya da suke biye. Bulus ma ya kai ga bayyana cewa Adamu na zahiri ya kasance alamar Adamu na ruhaniya (wanda shi ne Almasihu).

Haka kuma a rubuce yake, Mutum na fari, Adamu, an mai da shi rai mai rai; Adamu na ƙarshe kuwa an mai da shi ruhu mai ba da rai. Amma ba abin da yake na ruhaniya ne ya fara ba, sai dai abin da yake na halitta; bayan haka kuma abin da yake na ruhaniya. Mutum na fari daga ƙasa yake, na ƙasa ne: mutum na biyu kuwa Ubangiji ne daga sama. Kamar yadda na ƙasa yake, haka su ma waɗanda suke na ƙasa suke: kuma kamar yadda na samaniya yake, haka su ma waɗanda suke na samaniya suke. Kuma kamar yadda muka ɗauki surar na ƙasa, haka kuma za mu ɗauki surar na samaniya. 1 Korintiyawa 15:45–49.

Akwai wasu darussa masu zurfin gaske da Bulus yake koyarwa game da Adamu na farko da na ƙarshe, amma abin da muke yi kawai shi ne fayyace ƙa'idar da ya gabatar sarai a cikin wannan nassi, sa'ad da ya ce, “ba abin da yake na ruhaniya ne ya fara ba, sai dai abin da yake na halitta; sa'an nan kuma daga baya abin da yake na ruhaniya.” Abin zahiri, wanda Bulus ya kira a nan “na halitta,” shi ne na farko, kuma abin na ruhaniya shi ne na ƙarshe. Isra'ila na zahiri ce ta fara, kuma ta halitta ce, kuma Isra'ila ta ruhaniya tana zuwa “daga baya.”

Babila ta zahiri tana gabatar da Babila ta ruhaniya. Muhimmin batu na gaba da aka jaddada a rubuce-rubucen Bulus shi ne wane lokaci a cikin tarihi ne ya kamata a aiwatar da wannan sauyi daga zahiri zuwa ruhaniya. Lokacin gicciye ne, wanda a cikinsa ake gane sauyin annabci daga zahiri zuwa ruhaniya.

Gama duk 'ya'yan Allah ne ta wurin bangaskiya cikin Almasihu Yesu. Gama dukan waɗanda aka yi wa baftisma cikin Almasihu sun yafa Almasihu. Babu Bayahude ko Bagarike, babu bawa ko 'yantacce, babu namiji ko mace: gama dukanku ɗaya ne cikin Almasihu Yesu. Kuma in kuna na Almasihu ne, to, ku zuriyar Ibrahim ne, kuma magada bisa ga alkawari. Galatiyawa 3:26–29.

Ba kome ba ne ko wane irin hakkin haihuwarka yake ba; idan kuma lokacin da ka karɓi Almasihu, a sa'an nan ka zama zuriyar Ibrahim. Kai ba Isra'ila ta zahiri ba ne; kai Isra'ila ta ruhaniya ce. Gicciye ne ya kawo sauyi daga na zahiri zuwa na ruhaniya. Bulus ya raba 'yan Adam gida biyu. Kowane rukuni yana da alkawarinsa, kowannensu kuma zuriyar Ibrahim ne. Kowannensu yana da birni da yake wakiltar iyalinsa da alkawarinsa. Kowannensu ko dai dā ne na Adamu na zahiri ko kuwa na Adamu na ruhaniya.

Gama a rubuce yake cewa, Ibrahim yana da 'ya'ya maza biyu, ɗaya ta wajen baiwa, ɗaya kuma ta wajen 'ya mace 'yantacciya. Amma wanda aka haifa ta wajen baiwar, an haife shi ne bisa ga jiki; amma wanda aka haifa ta wajen 'ya mace 'yantacciya, ta wurin alkawari ne. Waɗannan abubuwa kuwa misali ne: gama waɗannan su ne alkawura biyu; ɗaya daga Dutsen Sinai, wanda yake haifar da bauta, wato Hajar. Gama wannan Hajar Dutsen Sinai ne a Arabiya, kuma tana daidai da Urushalima ta yanzu, domin tana cikin bauta tare da 'ya'yanta. Amma Urushalima ta sama 'yantacciya ce, wadda ita ce uwar mu duka. Gama a rubuce yake cewa, Ki yi farin ciki, ke bakarariya wadda ba kya haihuwa; ki ɓarke da sowa, ke da ba kya shan

naƙuɗa: gama wadda aka yashe tana da 'ya'ya fiye da wadda take da miji. Yanzu kuwa mu, 'yan'uwa, kamar yadda Ishaku yake, mu 'ya'yan alkawari ne. Amma kamar yadda a wancan lokaci wanda aka haifa bisa ga jiki ya tsananta wa wanda aka haifa bisa ga Ruhu, haka ma yake yanzu. Duk da haka me Nassi yake cewa? Fitar da baiwar da danta: gama ɗan baiwar ba zai gāji tare da ɗan 'ya mace 'yantacciya ba. Saboda haka fa, 'yan'uwa, mu ba 'ya'yan baiwar ba ne, amma na 'ya mace 'yantacciya. Galatiyawa 4:22–30.

A zamanin gicciye, tsofaffin abubuwa na zahiri sun zama alamomin abubuwan ruhaniya na zamani. Manzo Bulus ya fayyace waɗannan muhimman gaskiyoyin annabci waɗanda suka ba William Miller damar kafa tsarin iko biyu masu hallakarwa, wanda a kansa ya gina dukan ƙarshe-ƙarshen annabci nasa. Irin wannan aikin da manzo Bulus ya yi ne yake bayyana ikoki uku masu hallakarwa, waɗanda su ne tsarin da dukkan ƙarshe-ƙarshen annabci na Future for America suka ta'allaka a kansu.

Tsarin fahimtar Miller game da ƙaruwa cikin sani da hangen nesa na Kogin Ulai da aka wakilta a surori na bakwai, takwas da tara ya ginu ne bisa ga gano da ya yi cewa “na kullum” a cikin littafin Daniyel yana wakiltar Roma ta arna. Ya yi wannan ganowa ne a cikin wasifa ta biyu ta Bulus zuwa ga Tasalonikawa. Wannan fahimta ita ce muhimmiya ta farko da aka bayyana dangane da “ƙarya” ta annabci, wadda take sa ruɗu mai ƙarfi ya auko wa Masu Bin Addinin Adventist na Rana ta Bakwai a kwanaki na ƙarshe.

Za mu ci gaba da nazarinmu game da ƙaruwa na ilimi da hangen kogin Ulai ya wakilta a talifi na gaba ta wajen duba abin da Miller ya gane a cikin wasifar Bulus.

“Shi wanda yake ganin abin da yake ƙarƙashin zahiri, wanda yake karanta zukatan dukan mutane, yana cewa game da waɗanda suka sami babban haske: ‘Ba su shan wahala, ba kuma su cika da mamaki saboda halin ɗabi’unsu da na ruhunsu.’ Hakika, sun zaɓi hanyoyinsu na kansu, kuma ransu yana jin daɗi a cikin abubuwan ƙyama nasu. Ni ma zan zaɓi ruɗunansu, kuma zan kawo tsoronsu a kansu; domin sa’ad da na kira, babu wanda ya amsa; sa’ad da na yi magana, ba su saurara ba; sai dai suka aikata mugunta a gaban idanuna, suka kuma zaɓi abin da ban ji daɗinsa ba.’ ‘Allah kuma zai aiko musu da ruɗani mai ƙarfi, domin su gaskata ƙarya,’ domin ‘ba su karɓi ƙaunar gaskiya ba, domin su sami ceto,’ ‘amma sun ji daɗin rashin adalci.’ Ishaya 66:3, 4; 2 Tassalunikawa 2:11, 10, 12.

“Malamin sama ya yi tambaya cewa: ‘Wace irin ruɗani ce ta fi ƙarfi da za ta iya yaudarar tunani fiye da riƙa cewa kana ginawa a kan sahihin tushe, kuma Allah yana karɓar ayyukanka, alhali kuwa a zahiri kana aiwatar da abubuwa da yawa bisa ga manufar duniya, kana kuma yin zunubi ga Jehovah? Kai, babban yaudara ce, ruɗani mai ɗaukar hankali ne, wanda yake mamaye tunanin mutane sa’ad da mutanen da suka taɓa sanin gaskiya suka rikita siffar ibada da ruhinta da ƙarfinta; sa’ad da suke zaton cewa su masu arziki ne, sun ƙaru da dukiya, kuma ba su bukatar kome ba, alhali kuwa a zahiri suna bukatar kome da kome.’” Testimonies, juzu’i na 8, 249, 250.